

**BØRNE- OG
UNDERVISNINGS-
MINISTERIET**

Børne- og Undervisningsudvalget
Christiansborg

Ministeren

Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Tlf. nr.: 32 92 50 00
E-mail: uvm@uvm.dk
www.uvm.dk
CVR nr.: 20453044

Svar på spørgsmål 150 (Alm. del):

I brev af 23. februar 2021 har udvalget efter ønske fra Ellen Trane Nørby (V) og ikkemedlem af udvalget (MFU) Heidi Bank (V) stillet mig følgende spørgsmål:

22. marts 2021
Sags nr.: 21/06475

Spørgsmål 150:

Vil ministeren, evt. med bidrag fra andre ministre, redegøre detaljeret for, hvilke regler der er forbundet med etablering af skovbørnehaver? Vil ministeren i den forbindelse redegøre særskilt for, hvilke barrierer ministeren vurderer, at der kan være ved at etablere skovbørnehaver? Vil ministeren endvidere redegøre for, om der kan være udfordringer forbundet med, at en kommune vil etablere flere skovbørnehaver? Svaret bedes opdelt på selvejende, private og kommunale skovbørnehaver.

Endeligt svar

Det er kommunalbestyrelsen i den enkelte kommune, der har ansvaret for dagtilbuddene, og som tilrettelægger dagtilbudsstrukturen i kommunen. Dagtilbud kan efter dagtilbudsloven etableres som daginstitutioner eller dagpleje og drives som henholdsvis kommunale daginstitutioner, selvejende og udliciterede daginstitutioner, privatinstitutioner, kommunal og privat dagtilbud, jf. lovens § 19, stk. 2-5, og § 21, stk. 2 og 3.

Dagtilbudsloven fastsætter ikke særlige regler for etablering af skovbørnehaver. Det er i forlængelse heraf den enkelte kommune, som beslutter, om der skal etableres kommunale dagtilbud i kommunen, hvor børnene er i skoven hver dag – i det følgende omtalt som en skovbørnehave.

I forlængelse heraf kan kommunen indgå en driftsaftale med en selvejende eller udliciteret daginstitution, som ønsker at drive institutionen som en skovbørnehave.

En privat leverandør, som ønsker at etablere en privatinstitution efter dagtilbudslovens § 19, stk. 5, har etableringsret, hvis den kan sandsynliggøre, at den kan leve op til de kvalitetskrav, der stilles til dagtilbud efter dagtilbudsloven og de godkendelseskriterier, som kommunen har opstillet, jf. dagtilbudslovens § 20. Privatinstitutionen kan inden for rammerne af ovenstående beslutte at drive institutionen som en skovbørnehave.

Regler om et sundt frokostmåltid i dagtilbud

Efter dagtilbudslovens § 16 a skal alle børn i kommunale daginstitutioner, selvejende og udliciterede daginstitutioner og privatinstitutioner tilbydes et sundt frokostmåltid hver dag. Forældrene kan dog beslutte at fravælge frokostmåltidet efter nærmere retningslinjer, jf. lovens § 16 b, stk. 1 og 3.

Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at børn i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner efter § 19, stk. 2-4, der hovedsagelig anvender skovens areal eller lignende naturområder som grundlag for barnets ophold i daginstitutionen (skovbørnehaver), ikke skal omfattes af et sundt frokostmåltid, jf. lovens § 16 a, stk. 4.

Ud over reglerne om et sundt frokostmåltid, som særskilt regulerer frokostmåltidet i relation til skovbørnehaver, fastsætter dagtilbudsloven ikke særlige regler for skovbørnehaver.

Regler vedr. skovbørnehaver fastsat i anden lovgivning

Der er dog regler i anden lovgivning, som skal iagttages, hvis man ønsker at etablere en skovbørnehave. Der er på den baggrund indhentet bidrag fra Indenrigs- og Boligministeriet, Miljøministeriet, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og Beskæftigelsesministeriet til besvarelse af spørgsmålet.

Indenrigs- og boligministeren har oplyst følgende om regler i plan- og byggelovgivningen:

”Efter planlovens § 35, stk. 1, må der i landzone ikke uden landzonetilladelse fra kommunalbestyrelsen foretages udstykning, opføres ny bebyggelse eller ske ændring i anvendelsen af bestående bebyggelse og ubebyggede arealer. Etablering af skovbørnehaver vil således som udgangspunkt kræve landzonetilladelse, fx ved opførelse af bebyggelse til brug for skovbørnehaver, ibrugtagning af eksisterende bebyggelse til skovbørnehaver og indretning af varige legepladser m.v. Afgørelsen af om der bør gives landzonetilladelse træffes af kommunen efter en konkret vurdering af bl.a. hensyn til planlægningsmæssige forhold, herunder trafikale adgangsforhold, og landskabs- og naturværdierne i området. Kommunalbestyrelsens afgørelse efter planloven kan påklages til Planklagenævnet.

Bebyggelse til skovbørnehaver skal opføres, så de lever op til kravene i byggelovgivningen, herunder fx reglerne om konstruktioner, brandsikkerhed og indeklima. Der skal indhentes byggetilladelse hos den relevante kommune, inden en ny skovbørnehave opføres eller undergår væsentlig renovering”.

Miljøministeren har oplyst, at spørgsmålet har været forelagt Miljøstyrelsen, der oplyser følgende:

”Skovloven (Lovbekendtgørelse nr. 315 af 28. marts 2019 om skove)

Efter skovloven (jf. skovlovens § 11, stk. 1) er der et forbud mod opførelse af byggeri, anlæg m.v. i fredskov. Dette forbud gælder dog ikke for

spejderhytter, skovbørnehaver og lignende byggeri, der særligt tilgodeser børns og unges friluftsliv (jf. skovlovens § 11, stk. 2, nr. 2). Det betyder, at byggeri, der særligt tilgodeser børns og unges friluftsliv, kan opføres uden dispensation fra skovloven. Dog skal beliggenheden af byggeriet godkendes af Miljøstyrelsen, jf. bekendtgørelse om opførelse af spejderhytter, skovbørnehaver og lignende i fredskov (Bekendtgørelse nr. 864 af 27. juni 2016).

Udgangspunktet for opførelse af skovbørnehaver er, at der skal være tale om beskedent byggeri, der ikke kan forveksles med egentlige børneinstitutioner, kursusjendomme eller lignende (jf. bemærkningerne til skovlovens § 11, stk. 4).

De konkrete krav til udformningen af byggeriet fremgår af den nævnte bekendtgørelse og indebærer blandt andet, at bygningens grundareal højst må være 40 m², og at bygningen skal opføres i træ. Bygningen må indrettes med toilet, som ikke kræver kloakering, bad, vand, varme, elektricitet, køkken og pejs.

Bygningen skal anbringes på et sammenhængende fredskovspligtigt areal på mindst 20 ha. Ønskes der mere end én skovbørnehave, er der yderligere størrelseskrav til ejendommens fredskovspligtige areal. Disse meget præcise størrelsesgrænser og krav fremgår ligeledes af bekendtgørelsen.

Byggeri, der ikke opfylder kravene i bekendtgørelsen, kan ikke opføres uden dispensation efter skovlovens § 38, jf. § 11, stk. 1. Tilsvarende gælder for byggeri, der kræver, at der foretages terrænændringer, herunder kloakering (jf. bekendtgørelsens § 6.). Det fremgår af skovlovens § 38, at når særlige grunde taler for det, kan der dispenseres fra skovlovens § 11, stk. 1. Praksis for dispensation til byggeri i fredskov er restriktiv.

Der er efter skovloven ingen særlige regler for henholdsvis kommunale, selvejende eller private institutioner.

Naturbeskyttelsesloven (lovbekendtgørelse nr. 240 af 13. marts 2019 om naturbeskyttelse)

Efter naturbeskyttelsesloven må der ikke placeres bebyggelse, campingvogne og lignende inden for en afstand af 300 m fra skove (skovbyggelinjen). For privatejede skove gælder dette dog kun, hvis arealet udgør mindst 20 ha sammenhængende skov (jf. naturbeskyttelseslovens § 17, stk. 1). Hvis der skal opføres bygninger, herunder skovbørnehaver, inden for skovbyggelinjen, kræver det en dispensation (jf. naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 1. Opførelsen kan dog være omfattet af undtagelserne i lovens § 17, stk. 2-4) fra kommunen.

Adgangen i skove er reguleret i naturbeskyttelsesloven (jf. naturbeskyttelsesloven § 23) og adgangsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 852 af 27.

juni 2016 om offentlighedens adgang til at færdes og opholde sig i naturen). Heri fremgår det blandt andet, at det i private skove kun er tilladt at færdes på veje og stier fra kl. 6 til solnedgang (jf. naturbeskyttelseslovens § 23, stk. 5). Dertil kommer, at daglig/meget hyppig færdsel til og fra en skovbørnehave kræver tilladelse fra skovejeren (denne aktivitet vurderes at falde ind under § 7, stk. 2, i adgangsbekendtgørelsen). En ejer kan dog, i det omfang det ikke strider mod andre bestemmelser give tilladelse til andet og mere, end det der følger af reglerne i naturbeskyttelsesloven og adgangsbekendtgørelsen (jf. adgangsbekendtgørelsen § 25, stk. 2).”.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har indhentet bidrag fra Fødevarestyrelsen, som har oplyst følgende:

”En skovbørnehave kan være en fødevarer virksomhed. Hvis børnehaven alene serverer frugt og hjælper børnene med deres madpakker, er den en fødevarer virksomhed under bagatelgrænsen og skal ikke være registreret hos Fødevarestyrelsen. Fødevarer virksomhed under bagatelgrænsen er ikke omfattet af de almindelige bestemmelser om indretning og drift, men som fødevarer virksomhed har børnehaven altid ansvaret for, at børnene ikke bliver syge af den mad, som børnehaven fremstiller og serverer for dem.

Har skovbørnehaven en egentlig madordning, kan den ikke være under bagatelgrænsen, men skal registreres som fødevarer virksomhed hos Fødevarestyrelsen. Som udgangspunkt er en registreret fødevarer virksomhed omfattet af de almindelige bestemmelser om indretning og drift, men det accepteres, at tilberedning af mad foregår under primitive forhold, f.eks. at varmebehandling foregår over bål. Det er fødevarer virksomhedens ansvar, at der er rutiner til at sikre, at maden ikke forurenes. Fødevarestyrelsen fører kontrol med registrerede fødevarer virksomheder.

Uanset om skovbørnehaven er fødevarer virksomhed under eller over bagatelgrænsen, må børnene gerne inddrages i tilberedning og servering af maden. Kravene er de samme, uanset om børnehaven er selvejende, privat eller kommunal. Hvis børnene alene spiser deres medbragte mad, er børnehaven ikke en fødevarer virksomhed.”.

Beskæftigelsesministeriet har bedt om bidrag fra Arbejdstilsynet, hvor Arbejdstilsynet har oplyst følgende:

”Der gælder ikke særlige krav i arbejdsmiljølovgivningen til etablering af skovbørnehaver. Arbejde i skovbørnehaver er derfor omfattet af de almindelige arbejdsmiljøregler, herunder reglerne om indretning af arbejdsstedet. Ved etablering af en skovbørnehave vil reglerne om faste arbejdssteders indretning eller reglerne om skiftende arbejdssteders indretning finde anvendelse, alt efter hvordan skovbørnehaven etableres.

Indretning af arbejdsstedet

Der er krav til indretningen af arbejdsstedet i arbejdsmiljølovgivningen. På arbejdsgiverens bedriftsområde gælder bekendtgørelse om faste arbejdssteders indretning. Arbejdsgiverens bedriftsområde omfatter alle bygninger mv., som virksomhedens ansatte har adgang til som led i deres arbejde, og arealer i umiddelbar tilknytning hertil. Reglerne indeholder krav til arbejdsplads, arbejdsrum, inventar, temperaturforhold, ventilation, belysning og velfærdsforhold mv.

Uden for disse bygninger og arealer, og uden for arbejdsgiverens eget bedriftsområde gælder bekendtgørelse om skiftende arbejdssteders indretning. Bekendtgørelse om skiftende arbejdssteders indretning indeholder nogle mere overordnede og generelle krav til indretning af arbejdsstedet og indeholder hertil en række krav til velfærdsforhold som fx adgang til toilet eller håndvask.

Forholdet til bygningsreglementet

Efter bekendtgørelse om faste arbejdssteders indretning tilhører daginstitutioner en erhvervskategori, hvor arbejdsprocessen ikke har en afgørende betydning for bygningens udformning. Ifølge bekendtgørelsen stilles der på den baggrund ikke krav til skovbørnehavers bygningsmæssige udformning og indretning ud over de minimumskrav til indretning, der var gældende i bygningsreglementet på det tidspunkt, hvor skovbørnehaven blev indrettet.”

Som det fremgår af ovenstående, er der en række regler i forskellige love, der vil skulle iagttages, hvis man ønsker at etablere en skovbørnehave, hvilket kan udgøre en barriere for etablering af en skovbørnehave. Samtidig fremgår det også af ovenstående, at reglerne i flere tilfælde tager særskilt højde for skovbørnehaver via mere lempelige regler for disse. I forbindelse med eventuelle udfordringer ved at etablere flere skovbørnehaver er ministeriet ikke bekendt med andre udfordringer end dem, der er angivet ovenfor i skovloven jf. bidrag fra miljøministeren.

Det skal afslutningsvis bemærkes, at ovenfor nævnte regler vurderes at være de mest relevante i relation til etablering af skovbørnehaver, men at der kan være regler, som ministeriet ikke er bekendt med, og som derfor ikke fremgår af ovenstående.

Med venlig hilsen

Pernille Rosenkrantz-Theil